

ДОМАЋИ ЛИСТ.

Цена је листу
на целу годину 2 ф.
на по године 1 ф.

Издази сваког 1. и 16. дана у месецу.

Уредник, власник и издавалац:
СТЕВАН КОЊОВИЋ учитељ.

Цена за огласе:
на целој страни 8 ф.
на по стране 4 ф.
на четврт стране 2 ф.

ВЈЕРА У СРБИНА.

Тврда вјера! оставит' те нећу,
Тврда вјера! преварит' те нећу;
И сунце је вјером преврнуло,
Те не грије зими к'о и љети
А ја вјером преврнути не ћу. —
*) Здрав Милошу вјеро и невјеро,
Прва вјеро, потоња невјеро.

Шар Шјесма.

Као што је Србин, кадгод се ружка дувманска дигла на њега, да га под свој тешки јарам стави, умно да покаже своје јунаштво и снагу своје деснице, тако је увијек умно да покаже свијету колико мари за свој образ, за своје поштење, кад му је оно било у опасности; умно је свиједнако да гоји у себи такав значај (карактер) каквијех је мало видјети код других народа. Оне љуте и кржаве борбе које је Србин морао да предузима против својијех непријатеља, она нечувена јунаштва Срб-јунака, која нам историја износи у нај живљој боји а која ће остати усађена у српскијем срцима док буде свијета и вијека као свети идејал потомству, они јади, који су га стизали, не дајући му ни за час душом да дахне — све су то тако рећи пошљедице оне силне љубави, и коју гоји према имену, којијем се дичи, према својијем светињама, које тако силно обожава и чува, и за које је увијек спреман крв проли-

ти, и према самом себи, не допуштајући да ни најмања сијенка падне на његово поштење, на његов образ, карактер. . .

Србин је дао израза ономе што зовемо *карактером* у ријечи *поштење, образ*. Његов је карактер чврст, сталан; он презире онога човјека, који тога нема, тај је за њега *непоштен, кукавица* а грђега израза нема, који би тачно обиљежио таква човјека.

Србинова је вјера, коју вјерује, света; његова је ријеч којој залаже, света. Њему је заложена ријеч светиња, коју никад не ће оставити неиспуњену, макар га и главе стало. Србин с гнушањем одбија од себе назив *кукавица*, његов понос, који га по природи краси, не допушта то. Србин је несрећан, мучен, тештен, али и поносит и одатле ето грије га онај чисти, свети карактер. Колико је њему стало до поштења, до образа даје нам живи доказ Србинов рођени умотвор: *Све за образ, а образ ни за што*. Све ће прије допустити, него да му се когод баци блатом на његово поштење, на његов образ, који је увијек чист и свијетао, и за који је толико и претрпио, којијем се може пред свакијем да похвали и слободно погледа у очи; краси га двоје, што другог

не краси, бива: *пошврд, непомичан ха-
рактер и јуначко срце.*

Узмемо ли у руке народне нам
пјесме, то вјерно огледало народ-
ног нам живота, у којијема је све,
што осјећа, излио, које саме по себи
обиљежују Србина, па ћемо на сва-
кој страници наићи на дивне при-
мјере, који нам јасно свједоче, ко-
лико је Србину стало до поштења,
до образа, у какве опасности због
истијех срца, само да част неока-
љану изнесе. На ријеч се Србинову,
на вјеру се његову може и најкрв-
нији душманин му да ослони, да не
стријепи да ће погазити задану ри-
јеч, да ће вјером преврнути, да ће
пљунути на рођени образ; његова
је вјера тврђа и од челика, кад је
заложити, мора да је испуни, јер му
понос не да друкчије да ради. То
и јест врлина која само Србина може
да обиљежава, која му је у срцу
усађена и дубоко корјен захватила,
да ју је немогуће ишчупати. За-
једно са јунаштвом упоредо корача
она напријед, једна друго допуњује.

Ето ни данас, послје толико
вијекова, није Србин заборавио на
виновника пропасти силне српске

државе, који није умио да очува
своју ријеч, којом је своме моћном
господару обећао послушност, већ
и данас од потомства му грми на
њ анатема, проклињући му издај-
ничко, кукавичко кољено.

А див - јунака Милоша, тог
узор српског поштења, који је за-
дану ријеч онако дивно испунио, и
ако је знао шта га чека, народ га
и благодарни му потомци узносе и
величају, не умијући довољно ис-
казати оно, што према сјенци ње-
товој осјећају. А бесмртни пјесник
„Горског Вијенца“ даје одушке сво-
ме осјећању овијем дивнијем сти-
ховима, који су достојна оцјена за
све вјекове:

„Бранковићу, погано кољено!
„Тако ли се служи отачаству?
„Тако ли се цијени поштење?
„О Милоше! ко ти не завиди?
„Ти си жртва благородног чувства!
„Воинствени гениј свемогући!
„Гром стравични, те круне раздраба!
„Величанство витешке ти душе,
„Надмашује бесмртне подвиге
„Дивне Спарте и великог Рима.

Сомбор.

Шпиро.

ВОЋАРСТВО.

О дивјачадма у расаднику.

Нешто смо од идућег броја
намерни да опширније на-
ставимо, лане започете чланке
о каламљењу воћака, са оче-
њем, то ћемо сад, ради лак-
шег разумевања, више коју
рећи о младицама дивјакама које смо
било овог пролећа или јесенас за-
садили.

Добре дивјаке подлоге добијају
се из семена. Семе, као што већ јед-
ном навестисмо, сеје се у јесен
или пролеће. Кад у пролеће изник-
не на леји, на којој смо га посеја-
ли и порасте за 1 dm. односно кад
већ потера четврти лист, вади се
из леје и расађује се у другу леју,
све на 1 dm. размака: а ред од ре-
да на 3 dm. — При расађивању ко-
рен се у полак оцече — скрати
(пикира се), за то, да на заосталом

делу са стране потера више жилица, које ће биљчици са свих страна купити храњљива сока, а не ће се пружати као вретено доле у дубљину где је мање хране. Кад је овако све расађено, онда се и надземни део — младо стабло, над долњим листом општрим маказима оцече. Онај део корена са заосталим стаблом, брзо ће се ухватити у ново засађеној леји и на оно око (пуп), које се налази у пазуху заосталог листа, потерати, само ако се сав овај расад буде брижно неговао, поливањем, плевлењем и окопавањем односно ситнењем земље, да се жилице могу слободно развијати. Те ће се године у тој мери изврјњег заосталог ока летораст развити, да ће у јулу и августу достигнути дебљину око најдебљег гушчијег пера. А ова је дебљина таман најбоља за каламлења очењем; с тога се још те године сва ова дивјачад може покаламити оком, ал да не потера те године него тек на годину.

Сад било да смо тако каламили или не, морамо те јесени или идућа пролећа онет ове дивјаче из тих других леја повадити и као већ одраслу дивјачад расадити на одређено место у прави расадник — воћарску школу.

Пре свега мора се сва дивјачад подабрати у три руке и према подели их тако једно за другим и засадити. Засађују се у редове. Редови се прво обележе. Ред од реда мора бити 7—8 dm. ради каснијег лакшег окопавања и другог рада око дивјачица. Тамо где ће ред доћи ископа се јендечић у ширину колико је и ашов или мотика, а дубок 2 dm. односно нешто мало дубље, него што је размак на дивјаци од оног места где се земаљска љуска завршивала па до крај главне

жиле (срчаника). При копању ових јендечића морамо пазити да земљу сву на једну страну бацамо и то на ону на којој нам при сађењу неће сметати, него на ону, са које ћемо пак лакше корен дивјачица загртати. По дну јендечића, земља треба да је ровита с тога се и подина та мора било мотиком или ашовом преконати — да жилице касније могу лакше у дубљину продирати.

Кад је све то готово, онда се донесу прво у први ред најбоље дивјаче, наравно прво све једне врсте воћа, и поређа у јендечић с једне стране зида све на 4—5 dm. али у тој висини у којој су растле у оној леји са које смо их повадити, а то се позна, што се боја коре на том месту јако разликује од боје коре која је над површином земаљском била. Да би пак све дивјаче једнако биле, једна од друге, удаљене, најбоље је најпре подужу летву приправити и разделити је видљивим знацима на 4 или 5 dm. и ставити је уздуж јендечића, те на према сваком знаку по једну дивјачицу ставити; тим ће начином све дивјаче бити у једнаком размаку засађене.

Кад су дивјачице распоређене, онда се свакој жилици разместе на све стране и руком земља око њих нагрне. Иза овог посла, мотиком се земља навуче до споменутог места и полако се пређе ногом пред ногу уз дуж целог јендечића и поново земљом она висина допуни. — Ако се овај рад у јесен обавља, онда се мора још земље на дивјачице нагрнути и цео ред дивјачица мора бити као у некој бразди, да се неби вода преко зиме сливала на корен и у случају мрзле могле би све дивјаче пропасти. Ако се пак овај рад

у пролеће обавља, онда се више не навлачи земља око стабла дивјачица, него се остави у оној висини у којој треба да је, а са обе стране се земља уздигне; ред девјачица изгледа као да је у каквом кориту из узрока тог, да се за сво време пролећа и лета вода, падањем кише, слива око дивјачица; овако се исто уради у пролеће и са оним редовима дивјачица које јесенас засадисмо.

У почетку овога чланка напоменусмо, да смо могли ове дивјачке — подлоге још на оној другој леђи покаламити месеца августа. Ако смо пак то са некима урадили онда при подбирању и на то морамо пазити, да ове оделимо на оделито и засадимо на и врсту по врсту појединог воћа са каквим каламисмо, па на послетку о томе и тачне белешке у баштованској белешници водити. Ове се само с тога морају оделито садити да их не измешамо с другим врстама које у једно и исто доба каламисмо, или да не буде касније измешане кад дивљачке покаламимо које може бити да смо између њих засадили — иначе при сађењу нема никакве разлике међу њима и дивјачицама.

Сад наступа други посао, пошто смо овај у пролеће први обавили, а то је скраћивање стабла дивјачица а по том и оних каламака. Баштован заиђе од реда до реда оштрим маказама и сваку дивјачицу у косо преко стабла оцече на 1 дм. или нешто више од земље. Ово с тога чини што му овај горњи део стабла није ни вањто, јер ма како да калами ове дивјачице свакојако их мора што ниже каламити; а друго да исте троше више хране, кад је она тако потребита самим жилама. Како се дивјачица ухвати она ће одма из крајњег ока леторастом

да потера и то испод овог појавиће се још један или два

Сад ако имамо сачувани калемгранчица, можемо све ове дивјачке покаламити начином „седлом под кору“ („Д. Л. год. I. стр. 145.) јер је сок кренуо и кора на дивјачици ће се лако лубити; то може да буде при крају априла месеца. Према да смо ми исте дивјачке могли покаламити преко целе зиме у соби начином „спајања“ („Д. Л. год. I. стр. 126—144.) или рано у пролеће како смо земљу око њих оправили и то опет спајањем. — Иначе нисмо ли ни једним начином покаламали, то нам онда остаје да их јуна и других месеци покаламимо „очењем.“ Рад тога, морамо велику пажњу обратити на ове леторасте, који потеряју иза нашег скраћивања стабла дивјачица. Од она 2—3 летораста која потеряју, оставимо само један и то најлепши и најздравији; ако мале разлике има међу њима, онда ваља да оставимо најдоњи, на коме ћемо у своје време очитати. Остали се одсеку, па ако је нужно и комад дивјачице и то неће шкодити ако се одсече; али свакојако је боље кад се зарезани део замаже воћарским воском.

После овог рада приступимо оним засађеним младицама које јесенас покаламисмо очењем и које се очи ухватише али не потераше — те очистимо око каламлења места што је за чишћење и за тим оштрим маказама оцедимо горњи део дивјачице над каламљеним местом за 2—3 ока, а то је за 5—6 см. Кад воће крене, кренуће и горња 2—3 ока на дивјачици па по том и укаламљено око. Како ово последње крене и покаже знаке живота, одма прстима закињемо оне кренуте очи на дивјачици, али тај део дивјачке не сецимо, него га оставимо, те ће

нам касније, кад каламак потера и прилично истера ал у косом правцу, послужити као најбоља природна тачка. Каламак летораст пригнемо овом делу дивјаке, који се већ и осушио, и привежимо за њега. Те језени или идућа пролећа одсече се и тај део дивјаке непосредно до надкаламљеним местом.

Сва се дивјакад у расаднику морају чисто држати, често их заливати да су сочнија при каламљењу; често их окопавати да се жиле мо-

гу лепо развијати. Непримљене каламке непрестано ваља скраћивати и првом их приликом накаламити ма којим начином али истом врстом и варијететом воћа која је накаламљена у том реду.

Кржљаве се дивјаке тим обрађивањем снаже, с тога их дотле не треба каламити, до год не ојачају.

Да пак имамо увек доста дивјаца у приправности, ваља сваке године семе хватати, сејати, пинцирати и у расадник расађивати.

ПЧЕЛАРСТВО.

Пролетње пчеларење.

Цел спекулативног прихрањивања пчела.

Вприла месеца почиње прави живот наших пчела. Овога је месеца у главном врло лепо и топло време, и ако смо их марта месеца прегледали и уредили, онда могу без икаквих препрека да свој редован посао отпочну. Но и ако се тога месеца појави нешто цвета то је ипак мало, да могу свом снагом нагрнути и збирати с њега онолико колико би нужно било у кошници ради издржавања и исхрањивања повеће количине младих улева. Знају и оне то, сад памећу или нагоном (о том нећемо сад да разбирамо) те се не размножавају у тој мери да брзо и јако ојачају свој народ да кад дође мај месец, месец који је у нашим крајевима најбогатији у паши, да великим друштвом снагом и вољом могу прионути на рад — на што веће збирање меда и воска.

Пошто оне истина увиде да је

мај месец заиста врло обилат у паши, то сво друштво прионе на рад и тек се оне сад осмеле на размножавање свога подмлатка, пошто имају шчим да га исхране и матица тек тада почиње да јако носи јаја. Сада кад пчеле имају одакле себи да збирају, морају то све да утроше на повећање друштва, па кад им се друштво повећа онда ће оне да збирају зимницу — само ако буду имале одакле, заиста ће је и сабрати, ал како ће тамо, где иза ове бујне паше све престане, тек где-где нешто и нешто цвета; тек толико да се једва одрже у животу. А код нас таквих крајева богме има доста особито тамо где нема шума, ритова, пашњака и много стрњика, него где се земље јако култивишу — ту пчела не напредује.

По томе где је оваково стање паше, ту се ипак пчела може одржати па да нешто и напредује, али се мора још рано у пролеће марта па и априла месеца почињати.

Априла месеца пчеле већ врло јако излећу и улећу, тражећи мед-

љана сока, рђе и воде; напољу мало цвета, мало и налазе. Да би пак више нашле и да би према томе овога се месеца и у много већем броју и легле размножавале, подајмо им ми тога свега — оне ће нам то маја месеца — у добу највеће наше и вратити. Нагонимо матицу, да пре него што би она хтела или морала, мора народ да у што већем броју размножава — што ћемо пак учинити тако званом спекулативним прихрањивањем.

За спекулативно прихрањивање даје се пчелама мед, рђа и вода; како и којим начином то споменуемо у прошлим бројевима овога листа; једино нам још у том погледу остаје да напоменуемо, да несмемо пчеле преранити додавањем ове хране, Преко недеље ваља им 1. или 2-пут додати по четврт килограма чиста меда. Напротив у једанпут додати јој много губи се она цел, коју желимо овим прихрањивањем да постигнемо. С једне се стране пчеле не надраже на рад кад дође цвет, а друго што је још и главније матица једним оброком, на ма овај како био велик неће добити нагон за ношење јаја и тиме се неће моћи друштво рано почети множити. Напротив кад се помало а почешће даје тим начином и неосетице се увуку у њихов редован рад, чиме и матица добије нагон за ношење јаја од носно за размножавање друштва.

Многи су пчелари покушавали ради дражења матице на рано ношење јаја, да дају разне хране, тако неки дају растопљена шећера (ледена) уз то разна брашна и то у разним видовима; неки праве смесу од шећера, јаја и млека, од овога направе пену и тиме хране пчеле у тој цели да матица раније почне да носи јаја.

Уз сву ту храну нужна је пче-

лама у то доба и вода, и она се на разни начин може додавати пошто већ наступају лепо дани, то је најбоље давати на пољу у слободи. Пред пчелињаком ваља у каква повећи а јако плитак суд, усутити воде а по њој по коју трску или рогоз наређати, да пчеле слећући на воду не падају у њу.

При првом излетању, могли смо приметити да пчеле насрћу на ону осоку, која се у виду барица налази око ђубришта и ту воду вуку у кошницу. Кад се добро размислимо, брзо ћемо сазнати узрок овој појави. У тој осочи траже пчеле са да се осоле. Па да би их ми одвратили од ове нездраве и нечисте воде, добро би било да пред њих ставимо и један суд с водом у којој можемо и нешто соли растопити.

Осете ли пчеле да су осигуране са увлачењем хране овим додавањем онда оне слободно излећу напоље у нади да ће и с поља моћи то и толико исто навући. Но пошто је још овога месеца налази доста рђавих и хладних дана, то готово свака, која год одлети и одмакне се мало даље од кошнице, и остане на пољу, надувши где мртва. С тога пчелар сваки дан према времену мора удезити лета на кошници, да ли ће их тога дана пустити или не. Кад их затвори пчеле ће јако нагињати на лето на и у кошници ће јако немировати и тиме врло велику топлоту произвести, по гдекад таку да ће се јако моћи и на самом саћу приметити. Да би пак пчелар то избегао, у том случају ваља да поквашеним сунђером лето затвори и пчеле долазећи до лета, усисаће воду и горе вући. На лепом дану морају се пуштати и ради чишћења и ради унашања хране која се у већој мери појављује при крају овога месеца.

Тим се начином друштво јако

размножило особито које је јако по себи било. И слабије су кошнице ојачале и ако не у оној мери у којој јаке, но да све буду и подједнаке и јаке, може се из врло јаких кошница по који оквир са леглом и младима додати слабијима и тим ће се и та слабија појачати и изједначити са јаком.

Цео тај рад бива априла месеца и пошто је при крају априла већ се наша увелико појавила, то овај

појачани народ свом снагом својом прионе раду, који маја месеца врхунац свој достигне.

Ако је паша јака то им треба помало додавати и готова саћа, сад било природна или вештачка, али никако по више пуних оквира него само тек по један мањи део оквира. А у најбољем јеку паше моћи ће се и по цели оквир празна саћа додати.

ВИНОГРАДАРСТВО.

Каламљење винове лозе.

Каламљење спајањем.

VIII. Спајање прпољака.

Виноградар, ако има доста прпољака и од американске лозе и од наше лозе, може прву врло лако да оплемени каламљењем овом другом.

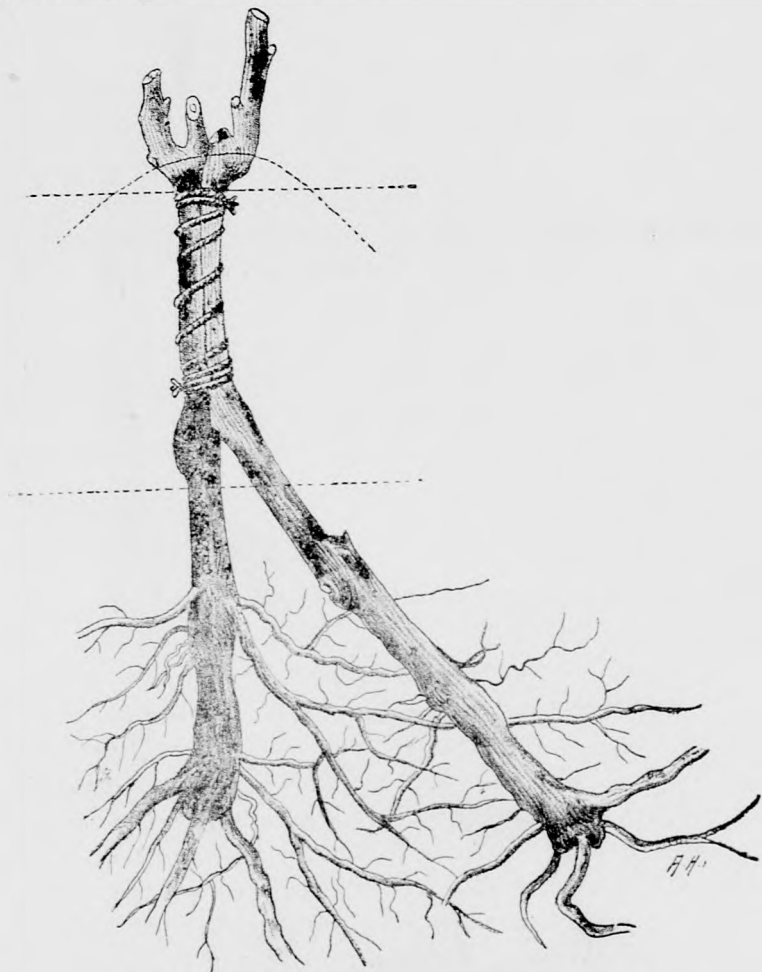
Оваково се спајање може на овај начин да произведе: сви се прпољци у јесен поваде — и од американске па и од наше лозе преко зиме покајаме се у соби, те се тек на пролеће поново изнесу и на стална места расаде. При каламљењу овом прво се мора изнаћи код обе лозе — које ћемо да каламимо — оно место, што лежи под оном чворужицом, које би временом чокотић па и чокот образовало. Испод тог места задеље се и једна и друга лоза ва једно 5—7 см, тако да задељано место — равнина — не дошире до сржи, него да срж још добрим дрво покрива. Оба задељана места обе нове равнине, приљубе се једна уз другу тако да једна

равнина потпуно поклапа другу равнину; с тога не сме бити једна дужа или шири од друге, него потпуно једнаке; добро се рафијом увежу и воском оиточе. Обично се наша лоза оним делом што у земљу иде — кореном — пушта краћа а американска дужа, с тога, да кад се стане у пролеће засађивати, да се наша засади усправно, која ће се после оцећи, а американска у косо да иде у земљу, као што треба сваку лозу у таквом косом правцу и засадити. О томе нам јасна појма даје сл. 16. Дужа и коса, у корену, је американска; а усправна је наша лоза.

Ово је рађено у соби преко зиме и раног пролећа а на исти начин можемо и на сталном месту да каламимо. Наравно да је ту сад питање, шта је већ засађено на сталном месту? Американска лоза или наша? Ако је наша принесемо јој американску лозу — прпољак — одкопамо земљу с једне стране, наместимо је у косо кореном у земљу и врат врату, једне лозе другој пригнемо, задељемо, приљубимо, увежемо и воском оиточимо; и напос лет-

ку новозасађену американску лозу земљом затрпамо па шта више и сами накаламљени део. Овде морамо напоменути да многи виноградарски разлилазе се у мишљењу која лоза треба у усправном а која у косом правцу да је засађена. Но пошто је већина виноградарских за то, да она лоза која остаје ваља да је у косом правцу, да више хране својим жилама може себи да набавља, то смо и ми за такав поступак, а не обратно. — Пре него што би се и чокотић загнуо, ореже се од оних лозица, које су на њима прошле године избиле. Прве ће године из обе главе

ти их из основе, а наша лоза нека тера како хоће. Идуће јесени или пролећа, кад смо се потпуно уверили, да се лоза срастила на накаламљеном месту, морамо испод тога нашу лозу оцећи да горњи део остане на американској подлози, па тако исто и горњи део американског чокотића оштрим ножем прво уполак, а за тим га са свим оцећи од наше лозе и тиме смо онда потпун каламак добили. Што се тиче везе, њу није нужно дирати, пошто ће она од влаге у земљи иструнути и неће спречавати ширењу и напредовању накаламљенога места у

Сл. 16.

потерати; са американске непрестано треба заламати, али не кида — просто две резнице — чисте лозе — једна наша а друга американска.

У колико се сад буду издавци од оног заосталог дела наше лозе на површини земље појављивали, у толико их морамо брижно одмах, како се појаве што дубље из земље сасецати и тиме нашу лозу сатрти

Као год што се могу овим начином припољци да оплемене један с другим, тако се исто може и млада лоза једне феле с другом, па да сви нису припољци — изведени од лозе резнице, него ако их произведемо у своје расаднику из семена где нема флоксере и тако једну с другом да накаламимо.

IX. Спајање по Лалиману.

Лалиманово спајање састоји се у томе, што се при том раду узму

Обе
сто
ду
доњ
бро
упл
резн
ће
пот
рад
зит
лан
дођ
дру
зав
отп
да

Лу

бр.
жис
дин
пре
ку
луб
бен
см
и у
у
вел
уч
све
чи
Вр
10
kg.
до
ос
јој

Обе нек су једнако дугачке и просто се уплету једна с другом у виду курјука. Уплећивање почиње са доњег краја; ту се везом прво добро привежу једна за другу а при уплећивању на саставцима се обе резнице за толико задељу, колико ће оба задељана места једно друго потпуно да поклана. То се тако све ради до горе. Особито се мора пазити на онај део лозе односно задељаних места, што ће ван земље да дође — да добро покланају један другог. На горњем се крају опет завежу и то јако да се курјук не отплете; шта више, врло је добро да се курјук по среди завеже. —

Овако оплетене ове резнице се засаде као обична једна резница и растући и напредујући приљубљени ће места зарапћивати тако, да ће већ за годину две дана једна лоза у другој урастити. На надземном делу морамо чешће америкашки истерали ластар закидати да не отима маха и не гуши онај, што се из наше лозе појавио буде. Друге се године сав онај надземни америкашки део оцече и само нап остави. За неколико ће година обе ове лозе у земљи једна у другу урастити, да ће изгледати као једнострука главна жила — срчаник.

П О В Р Т А Р С Т В О.

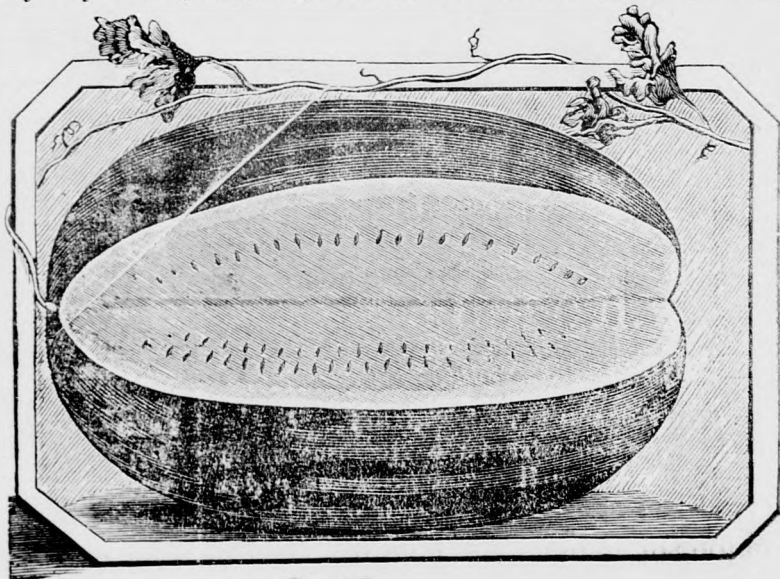
Лубеница „смарагд и злато“.

Прошле године у „Д. Л.“ у бр. 9. стр. 156. ми укратко обележисмо начин рада око лубеница и диња; овом пак приликом износимо пред нашу пошт. читалачку публику један новитет међу лубеницама а то је лубеница тако названа, „смарагд и злато“ коју и у сл. 17. приказујемо — Ова је лубеница у последње доба врло велика *fecta* (утиска) учинила у повртарском свету са своје величине, лепоте и укуса. Врло је велика, има 10 а чешће и по 20 kg. у комаду. Врло добро рађа; укус јој је особито фини; медљаву јој сласт приписују; ко-

ре је танке а месо јој је врло лепо боје чисто *златно* жуте; пуна је и врло сочна.

Новоселандска патлиџан-смоква.

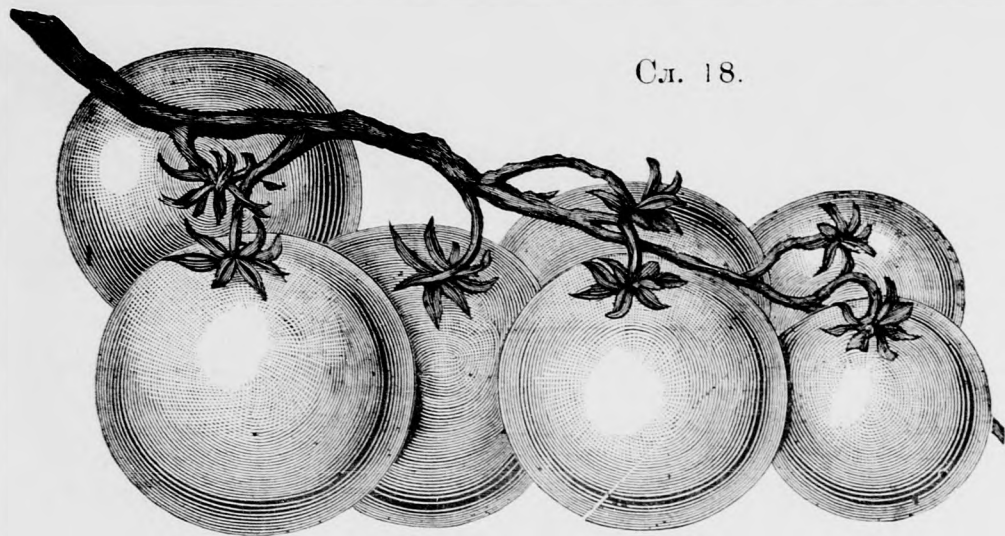
Ова нова врста патлиџана заузима једно од првих места међу досада произведеним патлиџанима, која

Сл. 17.

се у Новом Селанду као смоква употребљује и као таква врло тражи.

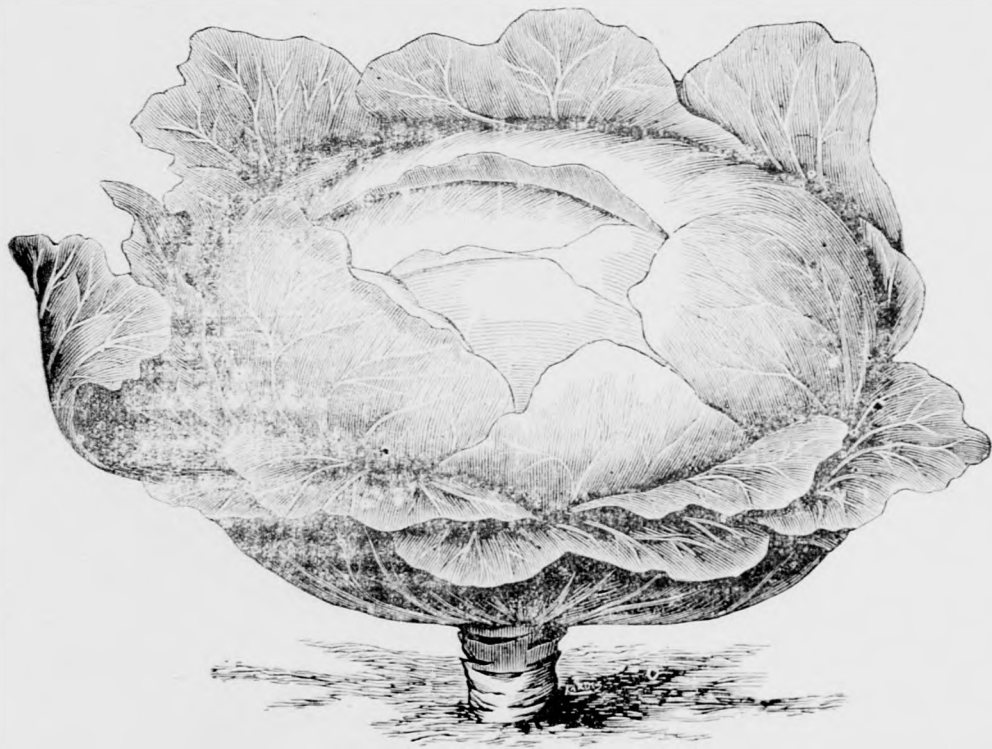
Плод је потпуно округлао, врло лепе златно жуте боје; на једном струку читав се грозд појави по-

Сл. 18.

Урођеници је са свим просто
зготовљавају и веле да тада ни

8—10 патлицана Израсте ова биљка
од 60—70 см висока, те се разгранана

Сл. 19.

најбољој смокви из Смирне по до-
броти не уступа.

на све стране и својим обилним и
кресним жутим плодом врло при-

јатан утисак учини на гледаоца. Кад већ достигне висину од 60 см мора се притачкати, да стабадљику теретни плод не пригне к земљи и не поломије ју.

Плод овог патлицана има врло танку и фину љуску — све се провиди. Иначе је пун сочна меса из кога се добија врло пријатна чорба тако да је и овамо не припређена много слађа од обичног патлицана. Сл. 18. показује нам ову нову врсту тако званог „новоселандску патлицан-смокву“.

Купус — Ghase Excelsior,

Као трећи новитет износимо

купус под горњим именом; кога и у сл. 20. видимо. У опште о обрађивању купуса било је већ говора у „Д. Л.“ од прошле год. бр. 5. стр. 76.

Ово је једна врста зимског купуса и то за продају једна од најзгоднијих и најбољих врста. Главница може тако да нарасте да достигне тежину од 10 kg. — Врло је тврда главница и боје чисто беле. За остављање за зиму је врло издржљив.

Д. Р.

ЛИСТАК.

Другови.

Приповетка из народног живота.

Написао

МИЛИВОЈ Ж. ЧУДЕМИРОВИЋ

(Наставак)

адава, ко је ваљан, види се то одмах . . . рече бата Никола
— Та ваљан ваљану и тражи
— И нашао је! . . . потврдише.
— Благо њима! Биће бар сретни!
— Баш су створени једно за друго . . . тек ће Пантелије . . . Ако ћеш по раду, радени обадвоје; ако ћеш по лепоти, лепи обадвоје; ако ћеш по то што ваздан да говорим . . . по свему, по свему. . .

— По свему! . . . потврдише сви.

И сви се сложише у томе, да су слика и прилика једно другоме.

III.

Тек што се зора указивати почела приметила се у селу нека узрујаност.

По свој прилици мора да се шта необично ноћас догодило!

— Само Пелу Говорцину треба ни-

тати, па ћеш све знати . . . вели чарарије.

Па ево је, баш сад истерала краву, па жељно погледа у прија Јелино двориште, да ли ће је видети . . . Та има, за Бога, ноћашњу новост, да јој саопшти!

Па чујмо и ми!

А прија Јела, која је у гувну била, не дочека, да јој се Пела прва јави, већ новиче:

— О, Пело! . . .

— Ој! . . . одазва се ова.

— Стани мало, стани. . .

— Јес чула ноћас . . . тек ће Јела.

— А да! . . . И ја тебе тела да питам.

— И то ми је момак. Пијан до бога! . . . И ју друго. . . Јадна ли му мајка! . . . шта тај мисли! . . .

— Има пушта блага, па ко вели: „док траје, нек лаје.“

— Ајд што се опије, али што је луд те сваког задиркује, свађа се и кавчи.

— Па и трезан није бољи. . . Поноси се, к'о да је Бог зна ко; а оно неваљали газдашки син.

— Па шта је тек ноћас урадио! . . .

И ју! И ју! . . . То још наше село није дочекало. Полуноћ им пенџере! . . .

— Шта мислиш, друго! . . . Па још

кажу, да је Стевана звао, да изађе на поље, ако сме, да му покаже чију је девојку испросио.

— Е где ти њега! . . . Ваљда би Стеван био луд, да изађе скрштених руку... Е да, паметан је он, што није изашао. . . Ко зна, шта би било!?

— А Боси је опет казао . . . вели Пела . . . да врати Стојану дар, јер мора за њега поћи.

— Ваљда је луда. . . А је с чула друго, оће ли га тужити?

— Ни сам. . . Баш би га требало дати затворити, да се опамети једаред. . .

— Не ће се тај тако лако опаметити. Заразговарале се друге па и не чује . . . јованове гајде. Тек вика Станкова прекину им за часак разговор.

— И ју! . . . Ево га . . . трже се Пела.

— Ајд унутра, друго, да те несретне на путу . . . позове ју Јела.

У двориште уђоше, те се скрише за плот да их Станко не види, али да чују, шта ће Станко говорити.

— Свирај, циго, нек се зна кад се Станко Гроздић прати! Ко ће ко ја!? . . . Не ће за мене! . . . Нека је. . . Биће она моја! . . . Не био ја Станко Гроздић! . . . Свирај Јово! . . .

„Ја сам један по један
Не бојим се њи седам;
Не бојим се ни Стевана
Силом богаташа, ој!
Што испроси јуче Босу,
Лажни дари то су, ој!

Уз промукли глас Станкове песме, дивно одјекиваху селом Јованове гајде. . .

Сваки то извирива, рад је знати, ко се у то доба прати, а кад виде Станка, а они само рекну:

— Сирома Станко . . . и клоне му се е пута, да их не види.

Па и наше две друге појавише се ено иза плота, јер је Станко већ далеко одмакао, те се почеше слободније разговарати. . .

— Јес га чула, друго, шта вели „Биће она моја! Не био ја Станко!“ . . . тек ће Пела.

— Биће да! Зар је луда Боса, онака девојка, да пође за пијаницу! . . . Та из нашег села знам, да га баш ни једна неволе

— Па и са стране која за њега пође, поћи ће само за рад његова богатства.

— Е па шта! Но тешко њој

после! . . . Сирота Сока, како њој мора да је, кад јој је син тако неваљао.

Ето јој сад њенога Станка! Док је још мали био, желила је само, да га момком види. Казала је она: „Та мој Станко, само док дорасте, биће први момак у селу“.

— Па ја све држим, да би се он поправио, кад би пошла Боса за њега . . . рече Јела.

— Не би друго, не би. . .

— Ој, Пело! . . . зачу се глас из суседна дворишта.

— Ој! . . . одазва се Пела. . . . Ето видиш друго, не да ми ни да се поразгорим мало. . .

— Кући ајде! . . . опет се зачу глас.

— Ево ме, ево . . . Знаш, Јело, имала би још много да приповидим, ал видиш зове ме. Други пут, други пут. . .

Ту се одмаче од своје друге, хтеде већ и „збогом“ да каже, али се сети нечега те се поврати.

— Ето видиш, умал ти не заборави казати. . . Та онај ме мој збунио. . .

— А шта? . . . запита је Јела љубопитљиво.

— Та знаш, нисам ти казала. . . Баба Софија већ је била синоћ код газда Младена, да он поквари, те да је не да за Стевана, већ за Станка.

— Е да!

— Да. . . Послао ју газда Гроздић.

— Па?!

— Па ништа, неће онај да поквари. Вели: „Она ће с њим живовати, па како јој било Сама је себи срећу изабрала“ . . .

— Паметан човек. . .

— О, Пело! . . . зачу се опет глас из суседна дворишта.

— Та ево ме, шта си наи'о викати. . .

— Е таки је и мој . . . рече Јела. . .

Чим се куд од куће макнем, одмах шиље децу по мене.

— Е видиш, хоће да иде у шуму, а ја га још нисам опремила. . . Но док га опре-
ним доћи ћу ти мало на поседак.

— Дођи, друго, дођи. . . И онако се нисмо одавно разговарале.

— Не даду послови. . .

— А и они.

Та да! . . . Данас ћемо моћи. Мој ће у шуму, а твој је у вароши. . . Идем, морам се журити, знаш какви је.

— Ко и мој кад му је шта неправо.

— С Богом Јело! . . .

— С Богом Пело! . . . Дођи за цело!

— Ођу, ођу . . . где јако . . . а што што не би ! . довикивала јој друга са улице.

IV.

Одскочио сунце већ у велико, кад је кнез Ђорђе позвао већнике, да се догворе, шта ће са Станком радити.

Та од кад је села, нико не памти, да је који момак тако шта урадио . .

Срамота је то за село . .

Није да кажем, тужио Младен Свиралић кл Марко Соврић. Бож' сачувај . . . Та кнез Ђорђе, тај вредни старешина нашега села, који бодрим оком пази на ред и мир, и сам је увидео, да треба Станка да казни, да не би и други момци тако шта урадили.

У селу се још већма узрујали . . . Сваки је то рад знати, шта ће се у судници пресудити.

— Шта велиш, оће л' га ? . . вели прић Ника и показа руком, онако, ко кад се закључава.

— Е него . . . одговара бата Никола:

— Мислиш . . .

— А да ! . . .

— Бар би се опаметио . . .

— Да га пошљу у варош суду, тамо би га они опаметили . . . Не би му пало више на намет, да се опија и да лупа пенцере . .

У судници у велико истрагу против Станка.

Кнез Ђорђе дозвоа и ча Марка и Младена па и Стевана, те и пита, пита . . . та знаш, зна он већ како треба . . . а они одговарају баш онако ко што јес, ни да речеш, за трунак више шта рекли . . . Е брате, поштени људи.

Кад су све казали, што и је кнез Ђорђе питао, изашли напоље . . . Казо им он да могу нићи.

Стеван пошао па се вратио, те рече . .

— Је ли слободно да још коју кажем.

— Јесте Стеване, јесте . . . рече кнез.

— Ја молим од моје стране, да Станку опростите. Био је пијан па није знао шта ради. Јамачно да је трезан био, не би дошао да ми прети.

— Колико се може учинићемо . . . рече кнез.

То је Стевану доста било те рекав : „с Богом!“ изађе из суднице.

Љубопитљива светина питаше га, шта су тамо унутри пресудили.

— Не знам . . . рече им . . . Ја сам молио, да му опросте.

— Да му опросте ! . . чудили се.

— Па да пијан је био, па није знао шта ради.

Дуго се у судници саветовали, шта ће радити са Станком . . . И напоследку реше, да га два дана затворе.

— И право је . . . рекоше неки.

— Требало би га и више . . . опет други.

— Кажем ја, што ти ми имамо кнеза, баш ваља, Бог га поживио ! Зна он шта ради . . . Ман'ти њега . . вели бата Никола.

— Ал не реци . . . Паметан је он, па сваком пресуди баш онако, ко што је заслужио.

— Е брате, држи се он закона, па ником, да речеш, да је противно . . . Бож сачувај . . .

И не потраја дуго, а пред опћинском кућом све је мање света било, док на послетку и Мита Крдуља и Јова Цаврља који су свуд последњи, не одоше, мислићете кући . . . варате се — у крчму, та наћи ће се која поштена душа, те ће им платити полић ракије, а они ће за то певати, певати чак до мрака. А да боме, шта ће и код куће ! „Жена је да чува кућу, а човек нек иде куд оће“

Чуо и газда Гроздић пресуду па ће тек :

— Боље и тако, него да су га отерали у варош . . .

— Ваљда ће се сад опаметити . . . рече му жена . . . И боље је, што ниси молио, да му опросте.

— Не верујем, да би ми услишали молбу . . .

— Боже опамети га уздахну стрина Сока, а за тим рече: Е да је тела Боса, да пође за њега, не би он таки био . . .

— Ко зна ? . . . А ди би је и њени без њене воље дали !

(Наставиће се)

ДОПИСИ.

У Доњем Товарнику (Срем) 10 | Ш. 1891.

У „Домаћем Листу“ позивате пчеларе да извештавају о пчелама ове зиме. Доста хрђав извештај могу Вам саопштити.

1-во о простим плетеним кошницама звоноликим на броју 10 њих. --

II-го о Ђерзонкама а) лежећим 10 ком. и б) усправљеним 10 ком.

I. Просте кошнице.

10 простих кошница држим за ројење, па Маја месеца 1890. све се поројиле и њиви ројеви су дошли у празне орманиће Ђерзонске усправљене по три ката, сваки по 6 оквира, али приметих у тим ројевима, стотинама тако мали и ситни пчела, да су после 5-6 дана одкад је рој у Ђерзонку смештен био, подављене од великих пчела и избачене кроз лето напоље.

Читајући немачке пчеларске новине дознам да саће у простој кошници мора да је старо, па већ кошуљицама пчелиним стешњене ћелице и по томе се мале и крхљаве пчеле излегле. Дакле од 20. Маја до 30. сваки дан претеривао сам по једну кошницу опет у просту кошницу водом овако. Пре 6 дана дала трећи рој, те нема више легла, подерем блато и балегу на врху кошнице, те пробушим на врху кошнице две рупе са плајвазом, па онда наместим празну кошницу на пуну прврнуту, уста на уста, за тим повежем чаршавом да не излећу пчеле напоље, па шабому полагамо да траје $\frac{1}{4}$ сата спуштам постепено у пуну петачку воде, на сунцу још прошлог дана погрејану. Из пуне кошнице бегају челе у горњу празну. — После $\frac{1}{4}$ сата када сам сву дољњу кошницу у воду спустио, полако из воде извадим и пустим да се вода кроз напредречене рупе изцеди, онда обе кошнице однесем на старо место. Па ову кошницу у коју су пчеле прешле метем на место ове одакле сам их истеро, покријем каптаром, и онда узмем ову кошницу из које сам пчеле истерао и све саће исечем, и на саћу налазеће се од воде мокре и полумртве челе са перушком пред ову нову кошницу сачињим да се осуше и к себи од мртвила на сунчаној жеги дођу, одакле оне у кошницу одмиле, и све издраве. — Сутра дан приденем парче саћа са медом и матичњаком и то изаберем исто зрелији, за случај ако је матица пострадала. —

Ти 10 тако водом истераних кошница јесу до 16 Новем. 1890. направиле неке до земље а неке до пола саће; места сам мењао: т. ј. слабу на место јаке и обратно, а тежале 9-16 кил. у јесен. Узимам сам их у стаји (а иста је од черпића неолепљена) на једној клупи и то 2 стопе високо од земље. Зима је била јака и варијала је између 7 и 12° R. испод нуле. 7. Фебруара нађем да је једну кошницу у пола саће појео миш и пчеле све мртве, кошница сва изпогањена од пчела; а

меда доста има можда су пчеле с мишом узнемирене прејеле се и пролив добивши умрле, или од смрада мишева помрле, или мишом узнемирене разбегле се из свог клупчета загрејаног те их мраз покочио; Молим нека ми бољи пчелари одговоре, зашто? Други девет кошница добро је презимило али у свакој је наглодано од миша саће и по 100 пчела мртвих пало, и кошнице око лета испогањене. —

8. Фебруара пренесем кошнице у собу где нема мишева а грејак сам само на 2° R. преко нуле, па поставих себи правило: да просте кошнице морају, имати на лету прекован избушен блех и наоколо до даске излепљене бити тако, да неможе миш у кошницу ући, и сваки 3 њи дан прегледати да није миш где год пробушио, и грејање те собе само на 2° R. преко нуле, морају бити, јер до 16 Фебр. беху мразеви око 8° R. испод нуле — 22. Фебруара изнесене су кошнице на поље у башту, — и сунце: око 10° R. топлоте у хладовини. 23-27 Феб. чишћење и летење у велико наступило топли и лепо дани око 12-16° топлоте у ладовини: 28-мог облачно, по мало лећу пчеле, где која кап кише. 7° R. топлоте. — 1. Марта облачно 8° R. топ. — 2. Марта освану киша бујна. 3. Марта лете пчеле, леп сунчани дан, 4-6 Марта сунце 16° R. топл. и носе жуте гаће. 7. Март облачно, ветар а ведро 14° R. топ. 8-10. облачно и киша 7-10° R. топ. 11 и 12. киша облачно, и пролеће, снег 1-3° топл. 13. Марта освану снег пола стоје, био је ветар са снегом 2° R. испод нуле, опет унесох кошнице у собу али не грејак. — 14. Марта лепо време 18° R. топл. опет изнесох кошнице. — 15. Марта истопи се сав снег пчеле носе пуне гаће, 19° R. топ. 16-тог освану киша потом лепо око подне 10° R. топ. подрезао сам све у колико је миш саће нагризао, и тако у простим кошницама доста је пчела од зиме остало. — дакле још добро код мене просте кошнице презимиле, али код моја 3 сељака: миш преполовио све кошнице просте. Нису одоздо даском затворене. Јер су остале зимовати онде у баштици где су и летовале, — просто на земљи! —

II-го О Ђерзонкама.

а.) Лежеће (Lagerstöscke)

Ови 10 су исто онакове, као што је нарисана Живановићева у календару Орлу од ове године. У ове су дошли ројеви из 10 прости кошница 1889. и те су године до јесени напуниле саћем и медом: А године

1890 н
ванови
тице,
меда,
риле
(Сва с
је ова
јер су
ројиле
венци
ројеве
меда а

опет у
Зима
могао
само
1 (пол
рогозо
бро у

лежећ
од во
доста
се у
тице
жио.
мртве
на да
унесо

Зашт
због
2 шу
због
Zufluc
вазду
вило
јати
топл
стоне
зиме
Унга
Пеш
овко
пуца
пчел
шуми
што
друг
пређ
кошн
степ
до њ
је по
па н

1890 нисам им дао да се роје већ по Живановићевом упутству уклањао сам матице, и наврцах до 1 Авг. 2 метар. центе меда, и опет су Августа месеца 1890. створиле матицу и меда одвише за зимовник. (Сва се, 8 пчелара овдашња чуде, како је ова година била плодносна по пчеле, јер су се кошнице просте понеке двапут ројиле у пролеће и на смак лета, а првенци пролетни понајвише давали су паројеве, и све су за зиму имале довољно меда а неке и преко више.)

Узмио сам моје лежеће ђерзонке опет у стаји 26 Нов. 1890 али на земљи. Зима беше јака 9—12° R. Миш у њи није могао доћи, јер су лета сужена да би само пчела могла проћи. Ђерзонке су од 1 (пол) палца дебели дасака сковане и рогозом обложене рекао би, да су баш добро утопљене.

Фебруара 7 прегледах и нађох 7 лежећи кошница мртви! Свеће ледене од воде се направиле по дуварима, меда доста смрзнутог, множина пчела увукла се у ћелице и тамо се смрзле мртве, матице невидех, од јада ни сам их ни тражио, 3 још кошнице лежеће преполовљене мртве и свугди влага и ледени слојеви на даскама. — Те 3 кош. 8. Фебруара унесох у собу и грејак на 2 града топлоте,

Молим, боље пчеларе да одговоре: Зашто су пострадале ове кошнице? Да ли због јаке зиме, да ли због тога што нису 2 шуха високо од земље стојале; да ли због онога што пишу немачки пчелари *Zuflucht und Wasserloch*, т. ј. оскудице у ваздуху и води? — Ја поставих себи правило одепити, (чатљивати) стају: па грејати у будуће на мразевима на 1—2° R. топлоте, а кошнице подићи на клупе 2 стопе од земље — Ја би грејао и ове зиме али грејање вајгандово немејао је у Унгар. Пчел. новинама неки Јосеф Пешке, те ме то одвратило. Али одсад ја овако мислим: Да на зими од 10° R. где пуца дрво и камен од мраза, морале су пчеле многе и по растовима шупљим у шуми страдати; а код мене са тим пре, што нису од зиме могле помаћи се на други оквир кад је већ меда нестало на пређашњем сату, где су зазимиле, јер у кошницама простим лако је помаћи се постепено у вис к меду, под којим су одма до њега зазимиле; а у ђерзонкама немогуће је полумртвим пчелама милити око рамова, па на друге рамове прелазити, а док се

одвоила од гомиле, клупчета, пчела она се смрзла, — па пала доле! А то не би било да је споља грејано са 2° R. — пчела би у нутри лако створила 25° R. топлоте те би лако могла штетати по кошници и наћи мед.

б.) Усправљене ђерзонке.

10 усправљених ђерзонке (*Ständerstöcke*) имају 3 спрата (*Stage*) по 6 оквираца; у њих сам 1890 године ројеве из прости 10 кошница спајајући стрпач, врло добро напредоваше тако да из њи одма истог прошлог лета наврцао опет 2 мет. цен. меда и опет сам им Август оставио да за зимовник прибаве, и беше опет у изобиљу меда — 26. Новембра, ја сам и њих унео у зимовник у стају поред оних других и на земљу спустио — 7 фебр. 1891. прегледах, — кад и ту нађох што и у положеним ђерзонкама, ледене свеће око лета, по свим дуварима влаге одвише и мкроте и плесниви прашак и саће, много мртви пчела, тако рећи преполовиле се пчеле, а меда доста! Од 10 тих кошница две су са свим мртве у свима опогањено саће и оквири а и дуварови. — 8 фебруара унесох и у собу их грејак на 2° R. почем сам почистио мртваци и плесањ, и њих живих 8 изнесох 22. Фебруара на сунце са оним другима те се пролеташе и изчистише; какво је ово премалеће описах топлоту у опису напред, тако данас 18 Марта живо леђу и доносе на ногама жуте гаће — биће добро кад није боље. Продужићу можда ако не изгубим вољу на њих због оваких незгода као што имадох ове зима.

С поштовањем
Стев. Ђурђевић,
парох

БЕЛЕШКА.

1000 комада лоза резница у 165 врсти, све по избор сорте, мирисавке, шаселас и друго настолско грожђе — по боји бело, шилерасто и црно — свака врста за себе оделита и обележана етикетом, *продаје се* — где, може се дознати у администрацији овога листа. —

КЊИЖЕВНОСТ.

(Замена и приказ.)

28. Повртарство. (Кујнска башта.) За школу и народ написао Стеван Коњовић учитељ. — Нови Сад. Издање књижаре Луке Јоцића 1891. — Цена 40 н. Ми ову књигу топло препоручујемо нашим домаћи-

цама, јер је она управо за њих и написана. Држимо да ће се њоме свака баштованка користити, која с вољом хоће да поред своје куће и кујнску башту подигне; и да је подигне онако, како је подижу напреднији народи, који од ње велике материјалне па и моралне користи имају.

Ј. Ц. ШМИДТ

ЕРФУРТ.

Препоручује свој велики избор

СЕМЕНА

од поврћа, цвећа и економских биљака
разног дрвећа и шибља и од сваке вр-
сте воћа.

ПРОИЗВЕДЕНИ БИЉАКА

сваке врсте, особито екзотично цвеће и НОВИ-
ТЕТА од разног поврћа.

Специјалне богато илустроване каталоге шиље
сваком на захтевање бесплатно и франкирано

J. C. SCHMIDT

Erfurt.

Штампано код Антона Мужика у Сомбору